

BL 3-43 – Høringsudkast af 11. marts 2015

Bestemmelser om tekniske organisationer (TO), der driver og vedligeholder luftfartstjenestestystemer¹

Udgave 2, 2015

I medfør af § 52 og § 149, stk. 10, i lov om luftfart, jf. lovbekendtgørelse nr. 1036 af 28. august 2013, fastsættes efter bemyndigelse i henhold til § 152, stk. 1:

1. Referencedokumenter

1.1 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 550/2004 af 10. marts 2004 om udøvelse af luftfartstjenester i det fælles europæiske luftrum, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1070/2009 af 21. oktober 2009, i det følgende benævnt "Luftfartstjenesteforordningen".

1.2 Kommissionens forordning (EU) nr. 1035/2011 af 17. oktober 2011 om fastsættelse af fælles krav til udøvelse af luftfartstjenester, og om ændring af forordning (EF) nr. 482/2008 og (EU) nr. 691/2010, som ændret ved Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) Nr. 923/2012 af 26. september 2012 og Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) Nr. 448/2014 af 2. maj 2014, i det følgende benævnt "Forordningen om fælles krav til udøvelse af luftfartstjenester".

1.3 BL 3-3, Bestemmelser om NAV-anlæg (radionavigations- og radiolandingsanlæg på jorden), seneste udgave.

1.4 BL 7-22, Bestemmelser om COM-anlæg (radiokommunikationsanlæg på jorden), seneste udgave.

1.5 DS/EN ISO 9000, Kvalitetsstyringssystemer, seneste udgave.

1.6 ICAO Doc 9859 - Safety Management Manual, seneste udgave.

1.7 ICAO Doc 9873 Manual on the Quality Management System for the Provision of Meteorological Service for International Air Navigation, seneste udgave.

1.8 ICAO Doc 8071, Manual of Testing of Radio Navigation Aids, Volume I. Testing of Ground-based Radio Navigation Systems, seneste udgave.

---

¹ I BL'en er der medtaget visse bestemmelser fra Luftfartstjenesteforordningen og Forordningen om fælles krav til udøvelse af luftfartstjenester. Ifølge artikel 288 i EUF-Traktaten gælder en forordning umiddelbart i hver medlemsstat. Gennemførelsen af disse bestemmelser i BL'en er således udelukkende begrundet i praktiske hensyn og berører ikke forordningens umiddelbare gyldighed i Danmark

1.9 EUROCONTROL Specification for Air Traffic Safety Electronics Personnel Common Core Content Initial Training.

1.10 De dokumenter, der er nævnt i pkt. 1.1 og 1.2 findes på den Europæiske Unions hjemmeside www.eur-lex.europa.eu. Dokumenterne nævnt i pkt. 1.3 og 1.4 findes på Retsinformations hjemmeside www.retsinformation.dk. Dokumenterne nævnt i pkt. 1.1 – 1.5 findes desuden på Trafikstyrelsens hjemmeside www.trafikstyrelsen.dk. Samtlige dokumenter nævnt i pkt. 1.1-1.9 kan endvidere fås ved henvendelse til

Trafikstyrelsen
Edvard Thomsens Vej 14
2300 København S
Tel.: 7221 8800
Fax: 7262 6790
E-post: info@trafikstyrelsen.dk

2. Definitioner

ATM-udstyr (Air Traffic Management Equipment):

En fælles forkortelse for det jordbaserede udstyr (hardware og software), som benyttes i forbindelse med lufttrafikstyring.

CNS-udstyr (CNS equipment):

En fælles forkortelse for teknisk udstyr til brug for enten kommunikation (C = communication) og/eller navigation (N = navigation) og/eller overvågning (S = surveillance).

COM-anlæg:

Radiokommunikationsanlæg på jorden og på havanlæg, der er installeret til brug for den civile luftfart.

Drift og vedligeholdelse:

Forebyggende vedligeholdelse, herunder kalibrering og kontrolmåling, ændring, fejlretning, overvågning og kontrol.

Flyvesikkerhedsstyringssystem (Safety Management System (SMS)):

I denne BL forstås ved et flyvesikkerhedsstyringssystem et system til at styre flyvesikkerhed, og som indeholder den nødvendige organisatoriske struktur, ansvarsforhold, flyvesikkerheds politik og procedurer.

Komponenter (Components):

Materielle genstande såsom hardware og immaterielle genstande såsom software, som det europæiske lufttrafikstyringsnets interoperabilitet bygger på.

Konfigurationsstyringssystem (Configuration Management System):

Et system, der til enhver tid kan angive den gældende version af hardware, software og relateret dokumentation samt relationer disse imellem.

Kvalitetsstyringssystem (Quality Management System):

Et system, som gennem et samspil mellem ansvar, beføjelser, pligter, processer og ressourcer, fastlægger og forbedrer kvaliteten, der er defineret i virksomhedens kvalitetspolitik og kvalitetsmål.

Luftfartstjenester (Air Navigation Services):

Lufttrafiktjeneste, kommunikations-, navigations- og overvågningstjeneste, vejrtjeneste til luftfartsformål og luftfartsinformationstjeneste.

Luftfartstjenestesystem (Air Navigation Service System):

Samlingen af jordbaserede og luftbårne komponenter samt luftrumsbaseret udstyr, der understøtter luftfartstjenesterne i alle faser af en flyvning.

Luftfartstjenesteudøver (Air Navigation Service Provider - ANSP):

Enhver offentlig eller privat enhed, der udøver luftfartstjenester for den almene lufttrafik.

Lufttrafikstyring (Air Traffic Management):

De samlede luftbårne og jordbaserede funktioner (lufttrafiktjenester, luftrumsstyring og lufttrafikregulering), der kræves for at sikre, at luftfartøjer kan operere sikkert og effektivt i alle faser af en flyvning.

Teknisk organisation (Operating Organisation) (TO):

En certificeret eller godkendt juridisk person eller enkeltperson, der driver og vedligeholder luftfartstjenestesystemer.

3. Anvendelsesområde

3.1 Denne BL fastsætter bestemmelser for de tekniske organisationer, som driver og vedligeholder de luftfartstjenestesystemer, der er fastsat i pkt. 3.2, og som

- a. certificeres efter reglerne i Luftfartstjenesteforordningen, samt Forordningen om fælles krav til udøvelse af luftfartstjenester, eller
- b. driver og vedligeholder luftfartstjenestesystemer i Grønland og på Færøerne.

Anm.: Som det fremgår af bestemmelserne i afsnit 6 – 8 og 10 gælder kravene i disse bestemmelser om ansvarlig leder, kvalitetsstyrings- og flyvesikkerhedssystem, skriftlig aftale og måleinstrumenter kun for tekniske organisationer, der driver og vedligeholder luftfartstjenestesystemer i Grønland og på Færøerne.

3.2 Denne BL gælder for drift og vedligeholdelse af luftfartstjenestesystemer til udøvelse af

- a. luftrumsstyring,
- b. lufttrafikregulering,
- c. lufttrafiktjenester, navnlig systemer til behandling af flyvedata, overvågningsdata og menneske/maskine grænseflader,
- d. jord-til-jord-, luft-til-jord- og luft-til-luft-kommunikation,
- e. navigation,
- f. overvågning og
- g. luftfartsinformationstjenester (AIS).

4. Generelt

Det påhviler den tekniske organisation at sikre, at bestemmelserne i denne BL følges.

5. Godkendelse eller certificering af en teknisk organisation

5.1 En teknisk organisation, der driver og vedligeholder luftfartstjenestesystemer i Grønland og på Færøerne, skal være godkendt af Trafikstyrelsen.

Anm.: En teknisk organisation, der er omfattet af Luftfartstjenesteforordningen certificeres efter regler i denne forordning samt Forordningen om fælles krav til udøvelse af luftfartstjenester.

5.2 Ansøgning om godkendelse eller certificering skal indsendes til Trafikstyrelsen.

5.2.1 Ansøgningen skal være Trafikstyrelsen i hænde senest 3 måneder, før den tekniske organisation planlægger at påbegynde sin tjeneste.

5.3 Ansøgning om godkendelse eller certificering skal foretages på grundlag af et særligt skema, som kan fås hos Trafikstyrelsen.

5.4 Godkendelse af en teknisk organisation, der driver og vedligeholder luftfartstjenestesystemer i Grønland og på Færøerne, er betinget af, at der foreligger følgende:

- a. En organisationsbeskrivelse, hvor det fremgår, hvem der er udpeget som ansvarlig leder af den tekniske organisation, jf. afsnit 6.
- b. En driftshåndbog (en driftsmanual), der indeholder følgende:
  - En beskrivelse af den tekniske organisation, ansvarsfordeling, med angivelse af beføjelser og pligter, og rapporteringsveje – specifikt for ledelsesfunktionerne med relation til safety, security, kvalitet og HR.
  - Dokumentation for et implementeret flyvesikkerhedsstyrings- og kvalitetsstyringssystem.
  - En oversigt over de arbejdsaktiviteter, som det tekniske personale er uddannet til at udføre inden for drift og vedligeholdelse, jf. afsnit 9.
- c. Oplysninger, der dokumenterer, at de måleinstrumenter, der anvendes i forbindelse med drift og vedligeholdelse, opfylder bestemmelserne i afsnit 10.
- d. Instrukser der specifikt beskriver, hvorledes de forskellige drift- og vedligeholdelsesopgaver skal udføres.
- e. Registrering af parametre for de enkelte udstyrsdele, til brug for udarbejdelse af statistik med henblik på sikring af tilgængeligheds- og nøjagtighedskrav.
- f. En uddannelseshåndbog, der indeholder følgende:
  - En personlig uddannelsesplan for hver enkelt tekniker.
  - En beskrivelse af de tests, som den tekniske organisation udfører for at sikre, at det tekniske personale til enhver tid opfylder de stillede krav.
  - Dokumentation for, at det tekniske personale, der beskæftiger sig med drift og vedligeholdelse af luftfartstjenestesystemer, kontrolleres hvert 3. år, jf. pkt. 9.4.

5.5 Trafikstyrelsen udsteder et godkendelsesbevis for tekniske organisationer, der driver og vedligeholder luftfartstjenestesystemer i Grønland og på Færøerne. Godkendelsen af den tekniske organisation udstedes med en gyldighed på op til 6 år.

Anm.: For tekniske organisationer, der er omfattet af Luftfartstjenesteforordningen udsteder Trafikstyrelsen et certifikat i overensstemmelse med Forordningen om fælles krav til udøvelse af luftfartstjenester.

6. Ansvarlig leder

En teknisk organisation, der driver og vedligeholder luftfartstjenestesystemer i Grønland og på Færøerne, skal have en leder, som er ansvarlig for, at drift og vedligeholdelse sker i overensstemmelse med bestemmelserne i denne BL.

7. Kvalitetsstyrings- og flyvesikkerhedsstyringssystem

7.1 En teknisk organisation, der driver og vedligeholder luftfartstjenestesystemer i Grønland og på Færøerne, skal have et implementeret kvalitetsstyrings- og flyvesikkerhedsstyringssystem (SMS), der er accepteret af Trafikstyrelsen.

7.2 Kvalitetsstyringssystemet skal som minimum opfylde principperne i ICAO DOC 8973 eller være i overensstemmelse med principperne i DS/EN ISO 9000.

7.3 Flyvesikkerhedsstyringssystemet skal som minimum opfylde principperne i ICAO Doc 9859 - Safety Management Manual, (kapitel 5 Safety Management Systems).

8. Skriftlig aftale

8.1 En teknisk organisation, der driver og vedligeholder luftfartstjenestesystemer i Grønland og på Færøerne for en eller flere luftfartstjenesteudøvere eller koncessionshavere, skal indgå en særskilt, skriftlig aftale herom med hver luftfartstjenesteudøver eller koncessionshaver.

8.2 Trafikstyrelsen skal have kopi af indgåede aftaler, herunder hvis aftalerne ændres.

9. Uddannelse

9.1 Det tekniske personale skal have den samme grunduddannelse jf. pkt. 9.2 og derudover en specialuddannelse jf. pkt. 9.3, afhængig af hvilke arbejdsaktiviteter som skal udføres.

9.2 Grunduddannelsen

9.2.1 Grunduddannelsen skal være i overensstemmelse med EUROCONTROL Specification for Air Traffic Safety Electronics Personnel (ATSEP) Common Core Content Initial Training, jf. Annex 1, jf. dog pkt. 9.2.2.

9.2.2 En grunduddannelse i overensstemmelse med kravet i pkt. 9.2.1 er ikke nødvendig, hvis det efter individuel vurdering på baggrund af kvalifikationstest godtgøres, at personalet besidder den fornødne viden om og forståelse af Common Core Content Initial Training.

9.2.2.1 Den tekniske organisation skal udarbejde skriftlig dokumentation for, hvilke overvejelser og argumenter der ligger til grund for anvendelse af den alternativt kvalificerende metode, jf. pkt. 9.2.2.

9.3 Specialuddannelsen

9.3.1 Specialuddannelsen skal være i overensstemmelse med EUROCONTROL Specification for Air Traffic Safety Electronics Personnel Common Core Content Initial Training jf. Annex 2 – 7 (afhængigt af hvilket speciale, der skal arbejdes med som CNS-tekniker.), jf. dog pkt. 9.3.2

9.3.2 En specialuddannelse i overensstemmelse med pkt. 9.3.1 er ikke nødvendig, hvis det efter individuel vurdering godtgøres, at personalet har opnået tilstrækkelig viden og færdigheder

- a. på baggrund af beskæftigelse indenfor ATSEP relaterede arbejdsområder i mindst seks år før strengere lovgivning trådte i kraft. (Almindeligvis benævnt "Hævdvundne rettigheder" – eller "Grandfathers Rights") eller
- b. på baggrund af dokumentation for anerkendt uddannelse indenfor C, N eller S, samt dokumentation for tilstrækkelig praktisk erhvervserfaring, inden for det ønskede område af beskæftigelse som ATSEP.

9.3.2.1 Den tekniske organisation skal udarbejde skriftlig dokumentation for, hvilke overvejelser og argumenter der ligger til grund for anvendelse af en alternativt kvalificerende metode, jf. pkt. 9.3.2.

9.4 Den tekniske organisation skal sikre, at det tekniske personale opfylder uddannelseskravene i denne BL. Trafikstyrelsen kan forlange gennemførelse af en af Trafikstyrelsen udvalgt supplerende kvalifikationsprøve i en anderkendt uddannelsesorganisation, hvis dette skønnes nødvendigt. Ligeledes kan Trafikstyrelsen forlange indsigt i kvalifikationstesten og resultaterne af de kvalifikationstest, som virksomheden skal gennemføre minimum hvert tredje år for ATSEP personale.

9.5 Hvis der som følge af resultaterne fra de gennemførte kvalifikationstest, eller i øvrigt findes grundlag for at betvivle de ansattes faglige kvalifikationer, skal organisationen på eget initiativ iværksætte foranstaltninger, som opretholder flyvesikkerheden.

10. Måleinstrumenter

10.1 En teknisk organisation, der driver og vedligeholder luftfartstjenestesystemer i Grønland og på Færøerne skal udpege en person, der er ansvarlig for måleinstrumenter og skal i øvrigt overholde kravene i pkt. 10.2 – 10.8.

Anm.: For tekniske organisationer, der er omfattet af Luftfartstjenesteforordningen gælder for måleinstrumenter reglerne om teknisk og operativ kompetence og kapacitet i bilag V i Forordningen om fælles krav til udøvelse af luftfartstjenester.

10.2 Ved anvendelse af måleinstrumenter skal der foreligge en kalibreringsmanual og en valideringsrapport.

10.2.1 Kalibreringsmanualen skal indeholde følgende:

- a. Kalibreringsprocedurer.
- b. Kalibreringsstandarder.

- c. Kalibreringsintervaller.
- d. Proces for selvkalibrerende måleinstrument.

10.2.2 Valideringsrapporten skal indeholde følgende:

- a. En detaljeret beskrivelse af måleopstilling og dets elementer.
- b. Leverandørens erklæringer om opfyldelse af specifikationskrav, herunder software krav.
- c. En beskrivelse af udførte funktions- og belastningsprøver med resultater.

10.3 De anvendte måleinstrumenter, skal være kalibreret på et laboratorium, der er akkrediteret af Dansk Akkreditering (DANAK), eller på et laboratorium, der er akkrediteret tilsvarende i udlandet.

10.4 Alle måleinstrumenter skal have en nøjagtighed, der er lig med eller bedre end 5 gange de parametre, der skal kontrolleres, medmindre "ICAO Doc 8071, Manual of Testing of Radio Navigation Aids, Volume I", tilsiger større nøjagtighed, jf. pkt. 1.6.

10.5 Kalibreringsgyldighed (tidsrum) skal fremgå af en mærkat, der er påsat måleinstrumentet, og hvor udløbsdato og kalibreringslaboratoriets stempel/signatur er påført.

10.5.1 Hvis mærkaten mangler, betragtes måleinstrumentet, som om det er "ikke kalibreret", medmindre gyldig kalibrering kan dokumenteres på anden måde.

10.6 Kalibreringsintervallerne skal være som angivet af fabrikanten af måleinstrumentet.

10.7 Kalibreringspligtige måleinstrumenter skal kunne identificeres ved kategori/ navn, type og serienummer.

10.8 Al transport af kalibrerede måleinstrumenter skal ske på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for, at måleinstrumentets nøjagtighed forringes.

11. Tilbagekaldelse

Trafikstyrelsen kan tilbagekalde en godkendelse af en teknisk organisation, hvis betingelserne for godkendelsen ikke længere opfyldes, og forholdet ikke bliver rettet inden for en frist, der fastsættes af Trafikstyrelsen.

Anm.: Tilbagekaldelse af et certifikat, der er udstedt efter Luftfartstjenesteforordningen, kan ske efter artikel 7, stk. 7, i forordningen.

12. Dispensation

Trafikstyrelsen kan i særlige tilfælde dispensere fra bestemmelserne i denne BL, når det skønnes foreneligt med de hensyn, der ligger til grund for de pågældende bestemmelser, herunder internationale regler på området.

13. Klageadgang

Afgørelser truffet af Trafikstyrelsen efter denne BL kan ikke indbringes for transportministeren eller anden administrativ myndighed.

14. Straffebestemmelse

14.1 Overtrædelse af bestemmelserne i pkt. 5.1 og afsnit 6 - 10 i straffes med bøde.

14.2 Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

15. Overgangsbestemmelser for tekniske organisationer, der driver og vedligeholder COM-anlæg

Tekniske organisationer, der før 1. juli 2008 er godkendt af Statens Luftfartsvæsen (nu Trafikstyrelsen), og teknikere, der er uddannet radio- eller elektroniktekniker eller har tilsvarende uddannelse, og som installerer og vedligeholder COM-anlæg (radiokommunikationsanlæg på jorden), skal først have en godkendelse på det tidspunkt, hvor et COM-anlæg skal etableres eller ændres.

16. Ikrafttræden

16.1 Denne BL træder i kraft den .

16.2 BL 3-43, 1. udgave af 21. maj 2008 ophæves.

Trafikstyrelsen, den 2015